

Актуальні питання самостійної роботи студентів-менеджерів

Заїкіна В.В.

Україна, Хмельницький,
університет управління і
права.

В статье рассмотрены основные вопросы, способствующие повышению эффективности самостоятельной работы студентов-менеджеров – приёмы рационального запоминания учебного материала, развития логического мышления и творческого подхода к решаемым проблемам.

Питанням підготовки студентів-менеджерів присвячено чимало наукових досліджень [1–4]. У даній роботі ми сконцентруємо увагу на тих аспектах самостійної роботи студентів, які видаються нам актуальними у зв'язку із входженням України в науково-освітній простір Європи.

Питання про самостійну роботу (і про самостійність студента взагалі) на Україні та в Європі розуміють, на наш погляд, неоднаково. Так, наприклад, у Німеччині університет не продумує за студента весь хід його освіти. У поняття “семестр” входить і літній період, коли студент сам обирає - відпочивати йому чи працювати в бібліотеці. Блоки економічних дисциплін – ФВЛ та БВЛ – розбито на два рівні, так що першокурсники освоюють ФВЛ – 1 та БВЛ – 1, а старшокурсники – ФВЛ – 11 та БВЛ – 11. При цьому поглиблене вивчення цих предметів на старших курсах обирається кожним студентом самостійно, в залежності від його особистих уподобань та потреб ринку праці.

Нам видається дуже розумним процес навчання, що передбачає засвоєння основних положень економічної науки поетапно на двох рівнях, оскільки, як стверджує відома російська приказка, “повторення – мать ученья”.

Щоб допомогти українському студенту самостійно здобувати знання, уміння, навички, наведемо деякі практичні рекомендації, виходячи з сучасних статистично-психологічних досліджень.

Загальновідомими є такі істини: з прочитаного ми запам'ятовуємо тільки 10%, з почутого – 20%, з побаченого – 30% (а з того, що чуємо і бачимо – 50%). З того, що ми говоримо самі, ми запам'ятовуємо 70%, а з того, що робимо самі – 90%. Психологи рекомендують користуватися наступними порадами.

- 1) Чим більше інформації ви маєте з певної теми, тим краще запам'ятовуватиметься все нове, що стосується цієї теми.
- 2) Кожне наступне запам'ятовування погіршує попереднє. Дослідження, проведене в МДУ, дозволяє зробити висновок: якщо студенту потрібно, наприклад, підготуватися до семінарів з української мови, історії та математики, то порядок підготовки “українська мова – математика – історія” буде продуктивніший, ніж порядок “українська мова – історія – математика”, оскільки перші дві дисципліни більш “схожі” між собою, ніж з математикою..
- 3) Якщо серед домашніх завдань є такі, які вимагають “зазубрювання”, то їх потрібно залишити на самий кінець самопідготовки.
- 4) Незакінчена дія запам'ятовується на 50% краще і пам'ятається довше, ніж закінчена (це – ефект, відкритий радянським психологом Зейгарником Б.В.). Пояснюють цей ефект тим, що незакінчена дія супроводжується емоційною напругою, яка посилює процес запам'ятовування.
- 5) Із переліку розміщених в ряд даних елементи, що знаходяться на початку і в кінці, запам'ятовуються швидше, ніж елементи, які знаходяться всередині (це – “ефект краю”).

Німецький психолог Г. Еббінгауз побудував так звані криві забування [5]. Аналізуючи ці криві, можна вкотре переконатися, що осмислення – це головний момент в раціональному способі запам'ятовування. Оскільки інтенсивність забування найбільша відразу після одержання інформації (наприклад, після прослуханої лекції), перше її повторення потрібно зробити в той самий день. Кожне наступне повторення повинно відокремлюватися від попереднього все більшим інтервалом часу.

В [5] наведено багато корисних рекомендацій щодо покращення пам'яті, і, зокрема, щодо застосування мнемотехніки.

Важливим етапом самостійної роботи студента є розвиток його логічного і творчого мислення – адже освіта набуває все нових рис і визначається не лише як навчання і виховання, а і як вид наукової творчої діяльності [6]. В [7] вивчається процес формування елементів дослідницької діяльності у студентів, які знайомляться з диференціальними рівняннями. У цій роботі йдеться про пізнавальні задачі, розв'язання яких допомагає свідоміше засвоювати нові знання, розвивати здатність самостійно їх здобувати, застосовувати, творчо мислити і діяти.

У ВНЗ України ще не досить популярні методи, спрямовані на подолання інерції мислення. Відсутність творчих задатків перешкоджає, зокрема, кар'єрі менеджера.

Сучасний управлінець повинен уміти прийняти найкраще рішення в умовах неповної інформації, взаємозамінності ресурсів і технологій, багатоваріантності можливих стратегій, спираючись на здоровий глузд, на математичні методи підтримки рішень, на інтуїцію.

В [5] досить детально описані групові та індивідуальні методи, що забезпечують цілеспрямовану стимуляцію уяви, асоціативних образів у студентів. Це – досить ефективний в навчальному процесі мозковий штурм (мозкова атака, брейнстормінг), запропонований, А. Осборном (зокрема, метод синектичного штурму, розроблений американським вченим У. Гордоном, оберненого штурму, брейнрайтингу). При використанні методу морфологічного аналізу спочатку вибирають основні характеристики об'єкту – своєрідні “осі”. На кожному з них “нанижують” різні комбінації “елементів”, ці осі обертають, розтягують, стискають, викликаючи різні продуктивні асоціації. Цікавим є метод фокальних об'єктів, запропонований професором Берлінського університету Е. Кунце, та деякі інші методи. Застосовуючи з навчальною метою згадані технології, ми проводимо своєрідний активний експеримент, тобто не чекаємо продуктивних ідей, асоціацій, а створюємо умови для їх появи (як при індивідуальному навчанні, так і при роботі з групою -з викладачем чи без нього). Дослідники стверджують, що навіть при недостатній підготовці студента описані методи, розвиваючи інтуїцію і пробуджуючи творчий дух, є ефективним знаряддям в процесі навчання у ВНЗ і у майбутній практичній діяльності менеджера.

Перелік посилань

1. *Нечаєва І. Іноземний досвід підготовки менеджерів-економістів // Проблеми педагогічних технологій. – Луцьк, 2001. – №3.– С. 26-33.*
2. *Дорофієнко В., Жеребійов Я., Проблеми реформування системи управління підготовкою менеджерів-економістів будівельного спрямування та деякі шляхи їх вирішення для Донбасу. // Проблеми педагогічних технологій. – Луцьк, 2001. – №3.– С. 122-130.*
3. *Писаренко Б. Активні методи навчання в підготовці менеджерів // Проблеми педагогічних технологій. – Луцьк, 2001. – №3.– С. 88-96.*
4. *Радкевич О., Стаценко В. Проблеми розробки ”тренінгів як однієї з форм навчання та контролю знань при підготовці менеджерів // Проблеми педагогічних технологій. – Луцьк, 2001. – №3.–С. 96-102.*
5. *Шейнов В.П. Как управлять собой. – Мн.: Харвест,. 2006-608с.*
6. *Позінкевич Р.О. Пріоритети культури як змісту освіти: до проблеми концептуальних засад // Проблеми педагогічних технологій. – Луцьк, 2004,в.1 (26). – С. 48-59.*
7. *Миронюк Т. Формування елементів дослідницької діяльності при вивченні диференціальних рівнянь // Проблеми педагогічних технологій. – Луцьк, 2002, в.3.- С. 122-127.*